

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

Henrici Valesii Annotationes In Librum Primum Ecclesiasticae Historiae
Evagrii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM PRIMUM
ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ
EVAGRII

In Indicem Capitum.

In Caput I.

Page 253. **N**ΙΚΗΦΟΡΟΥ καλλίστου ὀπιθαζ. Hæc verba desunt in optimo codice Illustrissimi Antistitis Dionysii Tellerii, Remensis Archiepiscopi. Parumque abfuit, quin ea ex Editione nostra expungerem. Neque enim puto hujus indicis Auctorem esse Nicephorum Callistum. Nam cum hic index habeatur in vetustissimo codice Florentino, qui ante quingentos annos exaratus est, ut mihi affirmavit peritissimus ejus rei judex Emericus Bigotius, hujus auctor esse non potest Nicephorus, quippe qui Andronico imperante vixit.

In Proœmium.

Page 255. εἰς τὴν μὴ λῆαν ἀκελεύει οἶθε ποιῶν. Non probò interpretationem Christophorsoni, qui λῆαν ἀκελεύει vertit perfecte Christianos. Ego vero orthodoxos interpretari malui. ἀκελεύει enim propriè dicuntur rectorum dogmatum sectatores. Sic Photius in Bibliotheca de Socrate Scholastico dicit, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς δόγμασιν ἡ λῆαν ἐστὶν ἀκελεύει. Sensus igitur hujus loci hic est: Eusebium, est maxime idoneus sit ad persuadendum Lectoribus ut Christianam religionem amplectantur, non posse tamen eos efficere in Christiana fidei doctrinâ valde accuratos, cum ipse in Arianorum dogma videatur fuisse propensior. Fuit enim hæc multorum opinio de Eusebio Pamphili. Quibus tamen in præfatione quam scripsit ad Historiam Ecclesiasticam ejusdem Eusebii, abundè respondi.

μὴ καὶ τινὸς μίση. Postrema vox deest in codice Regio ac Florentino & Telleriano, nec habetur in Editione Roberti Stephani. Primi Genevenses Typographi eam addiderunt ex codice Christophorsoni, cujus variantes lectiones editæ sunt ad calcem Editionis Colonienfis. Certè Christophorsonus in interpretatione suâ eam vocem expressit. Sic enim vertit, ad aliquam partem regni Theodosii. Mihi tamen elegantius videtur eam vocem suppressimere quàm adicere. Quod si adicienda esset dicitio, imallem equidem addere ἄξιον.

ἐκκαθάρτων. Christophorsonus & Savilius Page 256. emendarunt ἐκκαθάρτων. Sed longe rector est scriptura quam exhibet codex Florentinus & Tellerianus, ἐκκαθάρτων. Metaphora est à naufragis qui tempestatis vi abripiuntur. Spiritum autem Sanctum vento cuidam comparat Evagrius, cujus vi expulsi Eunomius ac Macedonius, tandem Constantinopoli naufragium fecerunt, damnati scilicet in Synodo Constantinopolitana.

ὁ γὰρ πρῶτος μόνον ἀντίπαλος ἔχει. Intelligit vocem consubstantialis quod Græci ὁμοούσιον dicunt. Hanc enim vocem malignus demon præcipuè impugnavit, utpote quæ everriculum esset omnium hæreseων, & rectæ fidei firmissimum propugnaculum.

ἡρώματ' ἐσαμαζωῶ ἐτιχίωσι. Mallem scribere ἐτιχίωσι. Ut legitur in codice Telleriano. Porro obscurum est, quodnam hic vocabulum designet Evagrius. Posset quidem intelligi τὸ ἡμωόσιον. Sed quoniam in hoc vocabulo est potius adjectio unius litteræ quàm immutatio, intelligendæ sunt potius præpositiones illæ ἐξ & ἐν, quæ ob hæresin Eutichianam maximos motus excitaverunt, cum alii ex duabus naturis, alii in duabus Christum adorandum esse dicerent.

τὴν ἱστορίαν ἀποτιθέμεν. Hic locus non caret Page 257. difficultate. Musculus quidem ita vertit: Ubi absolutam hanc historiam benigno Deo commendaverit. Verum hæc interpretatio ferri non potest. Itaque Christophorsonus aliter interpretatus est, hoc scilicet modo. Ibi que finem scribenas faciam, ubi Deo c. ementi ac propitio visum fuerit. Sed neque hæc interpretatio mihi penitus satisfacit. Primo enim Evagrius non dicit ἀποτιθέμεν, sed ἀποτιθέμεν in præfenti. Deinde ἀποτιθέμεν τὴν ἱστορίαν pro finire historiam, nusquam memini legere. ἀποτιθέμεν proprie dicitur recondere: Unde ἀποτίθειν est cella promptuaria. Sumitur etiam pro deponere humi vel in monumento. Hesychius in lexico ἀποτίθειν inquit, ὁ τίθειν. Idem Hesychius ἀποτιθέμεν significare ait ἐκτίθειν.

Quæ quidem significatio priori contraria est. Occultare enim, & edere seu promulgare, inter se contraria sunt. Malim igitur hunc Evagrii locum ita interpretari. *Historiam edidit, quando clementi placuerit Deo.* Si quis tamen Christophoroni versionem præferat, non magnopere repugnabo. Certè Evagrius in cap. 7. τὸν βίβλιν ἀπέθετο dixit pro finire. In cap. tamen decimo tertio hujus libri hoc verbum usurpat Evagrius pro referre seu exponere. Sic enim ait ἡ ἱεραρχία δὲ ἡ λογικὴ ἀπέθετο &c. Et in cap. xi. pag. 268. ἡ πνευματικὴ eodem sensu ponitur pro ἐξέτεθη. Item initio libri secundi ἀποβάμεισα dicit pro ἐκβάμεισα.

ὅτι ἡ πάλιν ἡ ἱεραρχία συμφορεῖται. Mirum est in hujus loci interpretatione lapsos esse ambos Interpretes. Nam Musculus quidem ita vertit. *Officina blasphemia, in qua Christus ad iudicium vocatur & venditur Christus.* Christophoronus verò interpretatur hoc modo. *Qui blasphemia officinam, in qua Christus deus trucidatur & divenditur, instruxit.* Neuter bene. Nam nec ad iudicium vocari convenit officinæ: Nec συμφορεῖται Græce dicitur. Miror certè Henricum Saviliū, qui hanc Christophoroni ineptissimam emendationem ad marginem sui codicis adscripserit. Verendum erat officinam blasphemiam, in qua pactum initur de Christo, & pretio venditur Christus. Nam συμφορῶν proprie est paciscor, & συμφορῶν pactum conventum, pactio, ut legitur in veteribus glossis. Quod verbum sæpius occurrit in libris Jurisconsultorum Græcorum.

ἀναστασιος. Erat hic Anastasius Syncellus Nestorii Episcopi Constantinopolitani. Ut testatur Theophanes in Chronico & Anastasius Bibliothecarius. Habebant enim Patriarchæ Syncellos, quos sibi eligebant ex ordine Presbyterorum, id est concellanos seu Cohabitatores. Sic in Epistola synodi Constantinopolitani ad Hormisdam Papam de electione Epiphaniæ Patriarchæ Constantinopolitani, quam refert Baronius anno Christi 520. inter Legatos misso à synodo nominatur Heraclianus Presbyter sanctæ majoris Ecclesiæ, & Cohabitator Epiphaniæ Patriarchæ. Ipse quoque Epiphanius prius Presbyter ac Syncellus fuerat Johannis Patriarchæ C.P. ut testatur Dioscorus in epistola ad Hormisdam Papam. Denique Joannes, Presbyter quoque ac Syncellus fuerat Timothei Patriarchæ C.P. ut docet Victor Tunonensis in Chronico, Agapeto V. C. Col. *Timotheus C. P. Episcopus obiretator synodi Chalcedonensis, quinto die Aprilis occubuit, & Joannes Cappadox in cella propria atque Presbytero Episcopatum tradidit.* Scribe meo periculo. *Et Joanni Cappadoci Syncello proprio atque Presbytero &c.* Nihil certius hac emendatione. Erant etiam Syncelli ex ordine Diaconorum. Sic in actione tertia Concilii Chalcedonensis, Agorastus quidam Diaconus dicitur syncello Dioscori Episcopi Alexandrini. Extat denique apud Ennodium præceptum, quando omnes Episcopi iussi sunt cellulanos habere: In quo ita legitur. *Nullum ergo Sacerdotem antiquis & modernis legibus obsequentem, nullumque Levitarum, sine bene probata volumus quocumque loci manere persona. Vel quem substantiæ exilis non permisit habere*

A *consortem, ipse concellanem fiat alterius.* Non soli igitur Patriarchæ Syncellos habuerunt. Certè Stephanus Syncellus Syncretici Tarsensis Episcopi memoratur ab Ephremio apud Photium.

θεοδουλου. Hujus Theoduli nullam alibi mentionem reperi. Nam quod Nicephorus in cap. 22. lib. 14. eum nominat, id haustum est ex fontibus Evagrii nostri. Videtur tamen hic esse Theodulus Presbyter in Cælesyria, qui regnante Zenone Augusto multa scripsit, ut testatur Genadius Massiliensis, & Marcellinus Comes in Chronico.

In Caput III.

B *Ἐπισκόποι ἐπέθετο.* Hunc locum ex optimo codice Florentino restitui, adjecto uno verbo quod ab antiquariis perperam omissum fuerat. Quod quidem idcirco admonendum esse duxi, ut sciant lectores, nihil à nobis additum esse aut immutatum, nisi ex ejus præstantissimi codicis auctoritate. Porro cum Florentino codice consentit codex Tellerianus.

ἡρακλεῖται βασιλικῶν. Extat Epistola Theodoli Junioris, quam vulgo sacram vocabant. Sic enim eam appellat Theodosius ipse in Epistola ad Synodum Ephesinam. In versione quidem Latina hujus Epistolæ titulus ita concipitur. *Sacra Imperatoria, missa Alexandriam ad Cyrillum Episcopum & Episcopos Metropolitanos ἐπισημαίνου.* Verum Græca aliud sonant, quæ sic habent θεῖον ἡρακλεῖται βασιλικῶν ἐπισημαίνου ἐπισκόποι, ἡ τοῖς ἐπὶ χερσὶν τῆς μητροπόλεως ἐπισημαίνου. Id est: *Sacra Epistola missa Alexandriam ad Cyrillum, & ad omnes ubique Metropolitanos Episcopos, κατὰ χεῖρας enim, idem valet ac καθ' ἑαυτὴν χεῖρας.* Idque confirmat ipse Theodosius in eadem Epistola, ubi dicit scripsisse se eodem exemplo ἄπο τοῦ ἀποστόλου τῆς μητροπόλεως ἐπισημαίνου. Evagrius autem noster pro eodem dicit: ἡρακλεῖται βασιλικῶν ἡρακλεῖται ἄπο τοῦ ἀποστόλου τῆς ἀστυχῆς τῆς ἐκκλησιῶν προσημαίνου.

ἡμῖν ἐπισημαίνου ἀνιδμα. Vox ἡμῖν displicuit Nicephoro. Itaque loco illius substituit hæc verba: τοῖς ἱεροῖς ἀποστόλοις. Sed nihil opus erat emendatione. Nam vox ἡμῖν hoc loco ponitur pro Ecclesia Dei, quæ tunc temporis in Apostolis residebat. Antea quidem Spiritus Sanctus descenderat in Mariam, tunc cum illa Filium Dei concepit: Et postea in Christum, quando Christus baptizatus est in Jordane. Verum speciali privilegio id tunc illis contigit. Die verò Pentecostes Spiritus Sanctus primum descendit in Ecclesiam Dei per Apostolos, si quidem Apostoli eundem Spiritum, quem tunc acceperant, postea Successoribus suis per impositionem manuum tradiderunt.

ὡς πολλοῖς ἀπολογισμοῖς δεκεῖ. Nicephorus pro verbo δεκεῖ habet ἐλτεν. Christophoronus vero legit ὡς πολλοῖς ἀπολογισμοῖς δεκεῖ. Ita enim vertit hunc locum. *Joannes Presul Antiochiæ unā cum suis ad diem dictum absuit; Non quidem sua sponte, sicut multis videtur, qui ejus factum*

factum defendere volumi: Quam tamen emendationem licet Savilius ad oram sui codicis adscripserit, probare non possum. At Musculus locum hunc ita vertit: Verum præter animi sui sententiam, sicut & multis moram illam excusans, ostendit. Ego vero nihil mutandum censeo, & locum sic interpretor: Joannes vero ad constitutum diem non adfuit, non quidem sua sponte, sicut multis videtur, dum factum suum excusavit. Certè non potest alius esse sensus horum verborum.

Pag. 259. *εἰτὴν καλυμμένην ἵεὺν κυριακὴν.* Græci Dominicam primam post Pascha, *ἵεὺν* seu *καινὴν κυριακὴν* olim vocabant. Ita Gregorius Nazianzenus in oratione xix. quam dixit in funere Patris sui Gregorii ἢ *καινὴν παρὰν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, ἢν αὐτῷ ἐνομάζοντο, πρώτῃν κυριακὴν ἢ τὴν ἀναστάσιμον πρώτῃν* Extat ejusdem Gregorii Nazianzeni oratio 43. in hanc novam Dominicam; in qua rationem adfert, cur hæc dies dicatur nova Dominica. Sed & Synodus in Trullo hanc Dominicam, quam nos vulgo Dominicam in Albis vocamus, *καινὴν κυριακὴν* appellant. Sic enim dicunt in Canone LXVI. *ἄπο τῆς ἀρχαίας ἀναστάσιμου καὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας, μίσην τῆς καινῆς κυριακῆς &c.* In actione 5. Synodi C. P. sub Mena pag. 745. dicitur *ἵεὺν κυριακὴν.*

In Caput IV.

Κυρίλλῳ διέποντι ἢ τὸν κελύειν τόπον. Cyrillus in Ephesino Concilio Cælestini Romani Pontificis vices gessisse satis constat. Certè in actis ejus Concilii Cyrillus hoc titulo ubique decoratur, etiam post adventum Legatorum sedis Romanæ, ut patet ex actione quarta ejusdem Concilii, ubi Legati Romani statim post Cyrillum Alexandrinum ante reliquos omnes Episcopos nominantur. Duplici igitur nomine Cyrillus Ephesino Concilio præfuit, videlicet tanquam Episcopus Alexandrinus, & tanquam Vicarius Episcopi Romani. Nicephorus in lib. 14. cap. 34. ait Cælestinum Romanæ urbis Episcopum, cum propter navigationis pericula huic Synodo interesse minime potuisset, vices suas Cyrillo mandasse. Atque ex eo tempore Cyrillum & successores ejus Alexandrinos Episcopos, mitram sumpsisse, & Papæ vocabulum sibi vindicasse, orbisque totius judices esse appellatos. Sed hæc inepta sunt & falsissima. Diu enim ante Cyrillum, Episcopi Alexandrini Papæ vocabantur. Nam Dionysius Alexandrinus in epistola tertia ad Philemonem, Heraclam Beatissimum Papam appellat, ut legitur apud Eusebium in lib. 7. Ecclesiasticæ Historiæ. Et Athanasius in Apologetico secundo refert epistolam Isehyre ad se scriptam hoc titulo: *Beatissimo Papæ Athanasio Isehyras in Domino Salutem.* Adde quod Cælestinus Cyrillum Vicarium suum constituit in Nestorii duntaxat causa, non in reliquis omnibus; isque honos Cyrilli personæ privatim concessus est, non autem sedi Alexandrinæ. Itaque successores Cyrilli cum honorem postea sibi vindicare minime poterunt, qui Cyrillo ad tempus duntaxat indul-

atus fuerat. Certè Marcellinus Comes id disertè notat in Chronico, Consulatu Theodosii Junioris XIII. & Valentiniiani Augusti III. *Nestorius Constantinopolitana sedis perfidus Antistes, à quo Nestoriana perfidia pullulavit, apud Ephesum ducentorum sanctorum Patrum sententia in Synodo condemnatus est, Cælestino Cyrillum Alexandrinæ civitatis Episcopum pro tempore Vicarium renuntians.* Illud præterea notandum est in supra dicto Nicephori loco, tam Nicephorum, quam eos à quibus id mutuatus est Nicephorus, non dubitasse quin Romanus Episcopus judex esset omnium Ecclesiarum. Nam cum scribant, Cyrillum posteaquam Vicarius à Cælestino Episcopo Romano renuntians est, judicem Ecclesiarum totius orbis cognominatum fuisse, proculdubio existimarunt hanc fuisse prærogativam Romani Pontificis, ut totius orbis Ecclesiarum judex haberetur.

In Caput VI.

Ὁν γὰρ ἀνὰ δυνάμει. In optimo codice Florentino scriptum inveni *ἀναδύναμει*, longe rectius. In actis autem Ephesini Concilii pag. 428. ubi hæc Cyrilli epistola refertur, scriptum est *ἀναδύναμει*. Verum Florentini codicis scripturam confirmat Nicephorus & cod. Tel.

τοῖς ὑπὲρ δύναμει πόντοις προσομιλοῦν. Pessime hanc locum vertit Christophorus hoc modo: *Et graviores quam vires forebant, suscepit in concionando labores.* Musculus verò hunc locum sic verterat: *Et laboribus vires excedentibus collectionem suscepit.* Neuter bene, *προσομιλοῦν πόντοις*, idem valet ac labores ferre seu tolerare. Sic *ὀμιλοῦν τύχαις* est fortuna vicissitudines tolerare. Plutarchus in Mario de Jugurtha loquens ita scribit *ὅτι τις ἢ περικλῶσται τύχαις ὀμιλοῦν*, id est, adeo vir ille vario erat ingenio, & ad fortunæ vicissitudines ferendas accommodato. Cæterum verba illa *ὑπὲρ δύναμει*, duobus modis intelligi possunt. Aut enim *ἀνεξοπλήγη* subaudire possumus, aut certè *ἰδιῶν*. Posteriorem sensum amplexi sunt Musculus & Christophorus & is qui acta Ephesini Concilii Latine interpretatus est.

πρωταρχῶν ἡμῶν ἐπιτροπῆς. In actis Ephesini Concilii & apud Nicephorum scribitur *ἡμῶν*, rectius proculdubio.

ἢ καὶ ἐν ἰσχυρισμῷ. Sic etiam legitur in actis Ephesini Concilii. In Manuscripto tamen codice Teleriano scriptum inveni *ἢ καὶ ἐν ἰσχυρισμῷ*.

In Caput VII.

Πρὸς τὴν ἐγκλίσην. In optimo codice Florentino scriptum inveni *πρὸς τὴν ἐγκλίσην*, recte proculdubio, ἢ, verò idem valet ac *ἀπὸ*.

ἢ ἀθάνατα συμπλεκόμενον. Obscurus est sensus hujus loci, quem sic explanandum esse existimo. Post concionem illam Anastasii Presbyteri,

teri, qui Syncellus erat Nestorii, gravis dis-
fensio exorta est in Ecclesia Constantinopoli-
tana: Cum alii quidem Mariam θεοτόκον di-
cendam esse contenderent, alii verò ἀνθρωποτό-
κον. Cumque seditio quotidie ingravesceret,
Nestorius eam sedare cupiens, vocem quandam
mediam excogitavit, ut Maria χριστοῦ ἁπο-
στερον vocaretur; ne si θεοτόκον diceret, mortalia
immortalibus copulare videretur, quod ipse qui-
dem impium esse ducebat; aut si ἀνθρωποτόκον am-
plexus esset, altera pars, eorum scilicet qui θεοτό-
κον defendebant, ab ipso deficeret, & seorsum con-
ventus celebraret. Hic est sensus hujus loci, quem
nec Musculus, nec Christophoronus intel-
lexerunt. Scribendum est igitur ἡ τὰ βυτὰ, ἡ
ἀθάνατα συμπλέκων. In Manuscripto codice Tel-
leriano scriptum inveni ἡ ἀθανάτου συμπλεκου-
με, &c.

Ἰδοὺ τε κακίους. Id est, ab utraque parte, tam
Catholicorum, quam Nestorianorum. Male
Musculus vertit, ultro citroque.

ἀπὸ τῆ ἀπὸ δὲ ἀνδρῶν. Rectius in codice Flo-
rentino & Telleriano legitur ἀπὸ τῆ ἀνδρῶν.
Ex iisdem codicibus emendavi paulò post ἐν τῷ
ἐυαγγελίῳ πρ'. Cum antea legeretur ὑντισία ineptif-
simè.

Pag. 263. ἐθαδ' ὦν. In supradicto scilicet Monasterio
quod Euprepri dicebatur.

γράφει δὲ ἡ διαλεκτικῶς. Non probo inter-
pretationem Christophoroni & Mulculi. Quorum
hic quidem vertit: *Scriptis & alium librum mo-
re dialectico, velut ad Aegyptium quendam de
exilio suo compositum.* Christophoronus verò ita
interpretatur: *Scriptis praeterea Nestorius alium li-
bellum acute & subtiliter &c.* Quid enim opus
fuit acumine & subtilitate dialectica in libello, in
quo Nestorius agebat de sua in Oasim relegatio-
ne. Itaque magis placet, *διαλεκτικῶς συγγραμ-
του*, interpretari librum in modum dialogi compo-
situm. Atque ita Nicephorus hanc Evagrii verba
exposuit. Pro illis enim posuit *διαλογικώτερον*.
Quod Langus vertit, *disertius*; quasi Nicephorus
dixisset *λογικώτερον*.

ὑπερήκουστος. Apud Nicephorum in lib. 14.
cap. 36. rectius legitur ὑπερήκουστος. Atque ita in
Telleriano codice scriptum inveni.

ἀρχμαλοσία. Hunc locum correxì ex optimo
codice Florentino, in quo ita legitur ἀρχμαλοσία
τῆ πάντων ἱερανοσάτη συμφορᾶ, qua emendatio-
ne nihil certius. Ita quoque legitur apud Nice-
phorum.

τὸ μὴ ἐμποδῶν. Interpretes cum vocem ἐμπο-
δῶν impedimentum perpetuo significare sibi per-
suasissent, in varios errores prolapsi sunt. Nam
Langus quidem ita vertit: *Et ambo vos jam ex
vita hac excessistis; quo tempore, sicut quidam
ex profanis Sapientibus dixit, nihil obstat quo
minus libera quisque hominum benevolentia, nul-
lo intercedente adversario, colatur.* Christo-
phoronus verò sic interpretatur: *Quando, ut
sapienti inter gentiles scriptori placet, quisque sta-
bili & consentiente omnium benevolentia, modo
nihil sit, quod jure debeat esse impedimento, hono-
rari solet.* Atqui ἐμποδῶν, non semper impedi-
mentum significat. Antiqui enim, tam Rhe-

tores, quam Philosophi ἐμποδῶν dicebant pro
eo quod est ἐν ποσὶ, id est, in medio seu in pro-
patulo, ut docet Suidas & Harpocration &
auctor Etymologici. Posteriores verò ac pra-
cipue Hierocles Philosophus, eam vocem usur-
parunt pro impedimento. Optime igitur Muscu-
lus hunc Evagrii locum interpretatus est hoc
modo: *Quando, sicut quidam exterorum Phi-
losophorum dixit, quod non est amplius su-
perstes, sine ulius invidia & contradictione
cum benevolentia honoratur.* Porro in margi-
ne codicis Telleriani ad hunc locum annotatur
τρυφιδου, id est, ex Thucydide sumpta est hæc
sententia. Extat autem in libro 2. Thucydidis
pag. 128. in oratione funebri quam habuit Peri-
cles.

ἡ βαρβαρικῆ ἀρχμαλοσία. Scribendum vide-
tur διὰ βαρβαρικῆ ἀρχμαλοσίας. Certè in Ma-
nuscripto codice Florentino & Telleriano, & apud
Nicephorum legitur ἀρχμαλοσία.

τὸ τὴν τωμάδων πλάθου. In epistola Nestorii su-
pra relata Blemmyes dicuntur qui Oasim vastave-
rant. Quare τωμάδων pro adjectivo hic sumi de-
bet. Potest tamen esse nomen proprium Barba-
rorum. Certè Nubæ Blemmyis proximi, qui
crebras excursions in agrum Oasim faciebant, ut
docet Procopius in lib. 1. Persicorum, Nomades
etiam dicebantur seu Numides teste Stephano.
Sic in veteri epigrammate de Imperatore Hadria-
no, quod retuli in annotationibus ad lib. 4. Hi-
storiae Ecclesiasticae Eusebii. *Ψαμάδων ὄρη ὑπὲρ
τωμάδων.* Sed objicit aliquis, si de una ea-
demque Oaseo captivitate hic loquitur Nesto-
rius, quomodo stare potest quod initio hujus
epistolæ dicit, Oasim ea incurfione jam dudum
vastatam fuisse. Etenim incurfio Blemmyarum
in Oasim recens admodum contigerat, in qua
Nestorius captus fuerat à Barbaris, ac statim di-
missus, ut ipse testatur. Nomadum autem in-
curfio jam dudum contigerat. Sic enim scribit
Nestorius in hac ultima epistola, *ἐν πολλῶν πρῶν
ἀφανισθείσας.* Respondeo hæc verba ἐν πολλῶν
πρῶν non significare, *jam dudum antea*, ut pu-
taverunt Interpretes, Langus, Musculus &
Christophoronus. Nam adverbium ἀφανῶν
significat *nuper* ut nemo nescit. Certè hæc in-
curfio Barbarorum, paulò antequam hæc scribe-
ret Nestorius, contigerat. ἐν πολλῶν igitur re-
ferri debet ad verbum ἀφανισθείσας. Idem ergo
est ac si diceret: *Cum Oasim multis modis nuper
vastata esset; igne scilicet ac caedibus & Bar-
barica captivitate, ut supra dixit Nesto-
rius.*

τῆς οὐκ ἰσοτιμίας. Sic etiam legitur apud Ni-
cephorum. Non dubito tamen, quin scribendum
sit τῆς ἰσοτιμίας. Ut legit Christophoronus & Sa-
vilius.

ταῦτα εἰσέδω, καὶ ἡμῶν. Scribendum puto
ἐταῦθα εἰσέδω ἡμῶν λογίζομαι. Atque ita le-
gisse videtur Musculus, qui sic vertit; & cum illic
hæsitavos nos arbitramur.

ἡ τὸ τὸ αὐτῶν. Scribendum est ἡ τὸ τὸ αὐτῶν
&c. subauditur enim verbum ἀρκέθει, quod proxi-
me antecessit. In Telleriano codice deest arti-
culus τὸ.

ἡ τὸ τὸ αὐτῶν. Scribendum puto
ἐταῦθα εἰσέδω ἡμῶν λογίζομαι. Atque ita le-
gisse videtur Musculus, qui sic vertit; & cum illic
hæsitavos nos arbitramur.

ἡ τὸ τὸ αὐτῶν. Scribendum est ἡ τὸ τὸ αὐτῶν
&c. subauditur enim verbum ἀρκέθει, quod proxi-
me antecessit. In Telleriano codice deest arti-
culus τὸ.

ἢ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις. Nihil hoc loco viderunt A
 Interpretes; quos leve mendum in errorem gra-
 vissimum induxit. Scribendum est procul dubio
 ἀνιχνεύειν. Id est: Et post relationes quas ad Prin-
 cipes misit tua magnificentia; ut per nos quoque per
 quos id fieri decet, inuicissimis Principibus rei veri-
 tatis indicetur, humaniter permittit. Solebant olim
 Præsides Provinciarum, de omnibus quæ apud ipsos
 acciderant referre ad Imperatorem. Quod ἀναφέ-
 ρειν dicebatur, & relatio ἀναφορά, ut notavi ad Am-
 mianum Marcellinum. De his Præsidium relatio-
 nibus loquitur Severianus in oratione prima in
 Hexameron, cujus locum hic adscribam, quem
 Interpres non intellexit. ὡς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ δὲ
 τῶ ἀναφορῶν ἀρχόντες τῶ βασιλεῖ πάντα μνηύουσιν
 ἅτα ἃ ἐστὶν ἀφ' ἑαυτῶν τοῦ θεοῦ &c. Id est: Nam quem-
 admodum Præsides missis relationibus, cuncta qua B
 geruntur Imperatori significant &c. At Interpres
 Magistros libellorum & suggestionum interpreta-
 tur, perperam, ἀρχόντες enim apud Chrysostrum
 & reliquos ejus ævi Scriptores nihil aliud sunt quam
 Præsides seu Rectores Provinciarum. Et ἀναφορά
 nihil aliud est quam relatio. Quare in Severiano
 scribendum est ὡς περὶ τοῦ θεοῦ τῶ ἀναφορῶν ἢ ἀρχόν-
 τες, &c.

In Caput IX.

Pag. 266. Μιχαὴλ κατὰ τὸ κωνσταντίνου. Haud dubie scri-
 bendum est κατὰ τὴν κωνσταντίνου, quemadmodum C
 legitur in codice Telleriano, & apud Nicephorum
 in lib. 4. c. 47. ubi Langus vertit: Flavianus Synodo
 provinciali apud Constantinopolim coacta &c.
 Quem secutus est Christophorus. Ego tam-
 en particularem Synodum malui interpretari cum
 Musculo. Certè ea Synodus fuit tantum Episco-
 porum, qui tunc forte Constantinopoli moraban-
 tur ob quædam negotia Ecclesiastica: Quos ἐρ-
 δημύτας ἰπιστάτους vulgo nominabant. Extant
 acta hujus Synodi Constantinopolitanæ sub Flaviano,
 relata in actione prima Concilii Chalcedonen-
 sis, in qua leguntur hæc verba; συναρχιεπίσκοπος τῆς
 ἀρχίας ἡ μεγαλάνης συνόδου τῆς ἐσθημύτης ἐν τῇ προτι-
 ρημύτη μεγαλοπόλει, &c. Quod si quis Episcopo-
 rum qui tum convenerunt, nomina scire deside-
 rat, habentur in actione prima Synodi Chalcedo-
 nensis pag. 93.

ἢ τῶν ἐν τῶν ἀρχόντων. Male Christophorus
 Ecclesiarum Præsides interpretatur, cum Magi-
 stratus potius vertere debuisset. Rectè igitur Ni-
 cephorus in lib. 14. cap. 47. Evagrii verba expo-
 suit hoc modo: ἐν ἧ ἢ ἄλλοι τῶ ἱερῶν παρῶν, ἢ
 τῶν συναρχόντων τῆς. Extant acta hujus Synodi
 secundæ Constantinopolitanæ sub Flaviano, rela-
 ta in actione prima Concilii Chalcedonen-
 sis pag. 95. & sequentibus, ubi Florentius magnifi-
 centissimus Patricius, & Mamas Comes & proximi-
 mus scrinii libellorum & sacrarum cognitionum,
 Macedonius denique Tribunus & Notarius, ei
 Synodo interfuisse dicuntur.

In Caput X.

τὸ τεχνάειν & ἡγουάειν. Ita legebatur in edi-
 tione Roberti Stephani. Sed Christophorus
 & Savilius transpositis vocabulis emendarunt,
 τεχνάειν & τὸ ἡγουάειν. Ego verò non dubi-
 to quin Evagrius scripserit τὸ τεχνάειν & ἡγου-
 άειν. Caterum ante hæc verba Christophoro-
 nus & Savilius subdistinctionem apponunt. Sic
 enim vertit Christophorus: Hujus Concilii
 Dioscorus, qui in Alexandria Episcopatum post
 Cyrillum successit, quo odium in Flavianum in-
 cenderetur, præfatus designatus fuit. Chrysaphius
 enim hanc rem callide molitus fuerat. Sed lon-
 ge melior mihi videtur sententia Musculi, qui
 ante has voces ὁπὸς ἐχθρας φλαυανῶν, subdi-
 stinctionem collocat. Vertit enim hoc mo-
 do: Præsidebat autem ei Synodo Dioscorus post
 Cyrillum Alexandrinus Episcopus, id quod
 in odio Flaviani instituerat Chrysaphius. Pro
 verbis autem illis ὁπὸς ἐχθρας seu ἐχθρας ἰάν
 φλαυανῶν.

ἡγουάειν. Ad latus Manuscripti codicis Floren-
 tini, hoc Scholium annotatum est, ἃεὶ τὸ δουρε-
 βῆς ἡγουάειν σημαίνει ὡς αἰεὶ ἢ κοιτανικοὶ ἰνέχου
 τὸς ἰεροδύξους ἀρχιεπίσκοπος ἐνακέρων. Id est, no-
 ta de impio Chrysaphio, quod cubicularii Eunuchi
 orthodoxos Episcopos perpetuo impugnant.
 Cujus rei exemplum illustre est in Eusebio præpo-
 sito cubiculi, qui Constantii temporibus Athana-
 sium & reliquos Catholicos Antiflites infecta-
 tus est.

ὁπὸς ἐχθρας ἐν ἱερῶν. Male hæc verba accepit Chri-
 stophorus, quasi Evagrius diceret, Juvenalem
 prius fuisse Episcopum Ephesi. Evagrius tamen
 id non dicit, sed tantum ait Juvenalem Episco-
 pum Hierosolymorum, jam antea verlatum
 fuisse Ephesi, in priore scilicet Ephesina
 Synodo, in qua Nestorius fuerat condemna-
 tus.

ἢ ἱουλιανῶν. Sic etiam legitur apud Nicephorum,
 corrupte pro ἱουλιανῶν. Ita enim rectè scribitur in
 actis Ephesinæ Synodi secundæ, quæ referuntur
 in actione prima Concilii Chalcedonen-
 sis pag. 49. Post Consulatum Zenonis & posthumiani VV. CC.
 Die sexto Idus Augusti, Indictione tertia, Synodo
 congregata in Epheso Metropoli ex præcepto religio-
 sissimorum & Christianissimorum Imp. & residen-
 tibus in sancta Ecclesia quæ vocatur Maria, reve-
 rendissimis & sanctissimis Episcopis, Dioscoro
 Alexandria, & Juliano Episcopo, agente vices
 sanctissimi & beatissimi Episcopi Romane Ecclesie
 Leonis. Hunc Julianum Episcopum fuisse Puteo-
 lanum ex Mariani Chronico scribit Baronius ad an-
 num Christi 449. hodie tamen in Mariani Scoti
 Chronico, non Julianus, sed Julius dicitur Episco-
 pus Puteolanus, cum Hilario Diacono missus à Leo-
 ne Papa ad secundam Synodum Ephesinam. In
 subscriptionibus autem Episcoporum, qui huic se-
 cundæ Synodo Ephesinæ subscripserunt, quæ re-
 feruntur in actione prima Concilii Chalcedonen-
 sis

sis pag. 141. Julianus Episcopus dicitur. Sic enim legitur: *Julianus Episcopus, tenens locum Leonis sanctissimi Episcopi Romanae Ecclesiae, interpretante Florentio Episcopo Lydia, dixit &c.* Ex quibus verbis colligi videtur, Julianum hunc, qui secundae Synodo Ephesinae interfuit, esse Julianum Coensem Episcopum, qui biennio post Chalcedonenſi Synodo interfuit, tenens & ipse illic locum Leonis Romani Pontificis, ut in actis Synodi Chalcedonenſis scriptum habetur non uno in loco. Ubi tamen mirari subit, cur cum Julianus iste Coensis Episcopus, toties vocetur Legatus & vices agens Leonis Romani Pontificis, nihilominus prerogativam sedis non habeat una cum Paschasino & Lucentio Vicariis sedis Apostolicae qui eidem Synodo praefuerunt, sed post Patriarchas & Exarchos nominetur. An dicemus Juliani Legationem generalem fuisse & honorariam, non vero specialem, cujusmodi fuit Legatio Paschasini & Lucentii, ad hoc ut Synodo Chalcedonenſi vice Leonis Pontificis praesiderent. Posset etiam non incommode dici, Julianum Coensem ideo Legatum Leonis Papae nominari in actis Synodi Chalcedonenſis, quod biennio ante in secunda Synodo Ephesina vices ejusdem Leonis egisset. Notetur interim Baronii inconstancia, qui cum ad annum Christi 449. scripsisset, Julianum eum qui in secunda Synodo Ephesina Legatus fuit sedis Apostolicae, Episcopum fuisse Puteolanum, postea ad annum 451. cap. 78. Coensem Episcopum illum facit.

θεοδοσιος επισκοπος & πατρις εδιδου. Exstat sacrum commonitorium Imperatoris Theodosii ad Elpidium comitem sacri Consistorii, & Eulogium Tribunum & Notarium Praetorianum, in actis Ephesinae Conciliabuli quae referuntur in actione prima Synodi Chalcedonenſis pag. 46. ubi leguntur haec verba, quae hic refert Evagrius.

παγ. 267. & δαμιαν επισκοπος & καρβων. Paulo ante secundam Synodum Ephesinam; Ibas Edessenus & Daniel Carrarum Episcopus à Clericis suis accusati fuerant apud Imperatorem Theodosium. Ille causam eorum cognosci jussit in Synodo Berytienti praesente Damascio Tribuno & Notario praetoriano. Exstant acta hujus Concilii, relata in actione decima Synodi Chalcedonenſis, quae sic incipiunt: *Post Consulatum Flavii Zenonis & Posthumiani virorum Clarissimorum Calendis Septembris indictione secunda.* Sed non dubito quin scribendum sit *Consulatum Zenonis & Posthumiani.* Alioqui haec Synodus contigisset post Conciliabulum Ephesinum, quod collectum est post Consulatum Zenonis & Posthumiani mense Augusto. Berytientiſis autem Synodus post illam Synodum Ephesinam collocari non potest, cum in ea mentio fiat Flaviani Episcopi Constantino- politani, & Domni Antiocheni: Quos constat in secunda Synodo Ephesina fuisse depositos. Accedit testimonium Liberati Diaconi, qui in Breviario scribit hanc Synodum Berytientiſem congregatam fuisse, antequam Eutyches haeresin suam conflasset.

επιγραφαις το αυ τυρου. Diu ante secundam Syno-

dum Ephesinam, Episcopatu pulsus fuerat Irenaeus edicto Imperatoris Theodosii, & in ejus locum Photius substitutus. Certè Photius praefuit Synodo Berytientiſi, quae collecta fuerat anno ante secundam Synodum Ephesinam. Sed quoniam Imperatoris jussu, non synodali sententia ejectus fuerat, ideo in altera Synodo Ephesina canonice depositus est.

σωφρονιου χριου το κωνσταντιναλω. In hujus loci versione mirum est, quantopere aberrarint Interpretes. Nam Langus quidem Interpres Nicephori ita vertit: *Decreuit hac Synodus quae de Sophronio quadam, qui tum Constantino- politim visenda ejus gratia venerat.* Christophorus vero sic interpretatur: *Nonnulla ibidem acta fuerunt contra Sophronium Episcopum Constantino- politanum.* Sed Constantiniſem dicere debuerat. Erat enim Sophronius Episcopus Constantinae, ut patet ex Synodo Antiochena sub Domino, quae in texta est actione 14. Synodi Chalcedonenſis. Interfuit idem Sophronius postea Chalcedonenſi Synodo, ut legitur in actis ejusdem Concilii. Est autem Constantina urbs Phoenices.

ιφ η τι λοιπον γρηγοριε. In locum Domni Antiochenſis Episcopi subrogatus est Maximus, ut scribit Liberatus in Breviario. Cujus Episcopatum Leo Papa postmodum confirmavit, ut legitur in actione 10. Chalcedonenſis Concilii. Idem tamen Maximus Domino, quoad vixit, certos sumptus ex Ecclesiae suae redditibus constituit, ut contentus alimentis imposterum quiesceret; quod quidem caeteri Patriarchae in Chalcedonenſi Synodo approbarunt, ut videre est in actione jam citata.

In Caput XI.

τα μιν συνεκτικα & κλειρα. Apud Nicephorum in lib. 14. c. 48. Ubi hunc Evagrii locum transcribit, legitur *& κλειρα*, minus rectè ut opinor. Ita tamen diserte scriptum inventi in MS. codice Teleriano.

& τι σεμνον. Non dubito quin scribendum sit *οτι σεμνον* &c. in his enim Evagrii libris *& πασι* positum erat pro *οτι*.

In Caput XIII.

και παντα δοιδι μου μνημεις. Henricus Savilius in suo codice scribit unà voce *πανταδοιδι μου*. Ego tamen mallem scribere *παναοιδι μου*. Sic enim Graeci loqui solent, ut cum dicant *παι εϋφημοι, παισιν* & similia. Certè Evagrius noster intra de Gregorio loquens Antiocheno Episcopo, *ρηγοριε το παναοιδι μου.*

& το αρχαιον ιερουργιαντες. Presbyteriolim unà cum Episcopo Miflas celebrabant, & de manu ejus Eucharistiam accipiebant. Sic in actione decima Concilii Chalcedonenſis, Bassianus Episcopus Ephesi in libello precum ad Martianum Imperatorem ait inter caetera *τη δὲ αυριαν ημερη λατουργιαντες παντες ομα* &c. Et multo post pag. 103. idem Bassianus dicit: *εβασι & πασι ομα* &c. *μη η τι ομα*

Ἐπιμύτην ἡμετέρου. μετ' ἡμῶν ἐποιήσεται, ἡ δὲ κλει- νώνας, παρ' ἡμῶν, ὡς παρ' ἡσυχαστῶν. Id est: Stepha- nus Presbyter meus fuit annis quatuor, tecum mis- sas celebravit, tecum communicavit, & a me tan- quam Episcopo communionem accepit. Idem quo- que olim mos fuit in Ecclesia Romana, ut Presby- teri quotidie cum Episcopo urbis Romæ missas ce- lebrarent, & communionem de manu ejus accipe- rent. Diebus verò Dominicis, cum Presbyteris separatim in suis titulis Misfarum solennia celebrare necesse habere propter plebem ipsi commissam, fermentum sive corpus Dominicum per Acolythos transmissum ab Episcopo urbis Romæ accipiebant, ne à communione Episcopi sui eo præsertim die se- parati esse viderentur, ut scribit Innocentius Papa in epist. ad Decentium.

Pag. 270. ἐν ᾧ τὰ μάλιστα ἀσκηλοποιῆται. Varie hunc B locum correxerunt viri docti, Christophoronus scilicet & Curterius, vel potius ii ex quorum codi- cibus has emendationes transcriperant. Alii enim post ἀσκηλοποιῆται, addunt verbum εἶσιν. Alii vero legunt ἀσκηλοποιῆται, ut de Theodorito solo id intelligatur. Ego verò hunc locum ita restituend- um esse existimo: ἐν ᾧ τὰ μάλιστα ἀσκηλοποιῆ- τας καταλείψαντες, ὅ μὲν γὰρ οὐκ ἀσκηλοποιῆται τῆς ἀγίας ἐρήμης, παρ' αὐτῶν παρελήφασκεν. Nec dubito quin Evagrius ita scripserit.

εἰ μὴ ἐκθύμω. In optimo codice Florentino hæc ad latus adscripta sunt: θεωρηματικὴ ὡς ἀλλοῦς ἐν τῷ ἔργῳ ἢ τῶν πατέρων ἀεὶ τῷ μεγάλῳ συμμίωται κείσιν. Id est: Patrum de magno Symeone judi- cium prorsus spirituale in Christo.

Pag. 271. ἡ ἀείων μάρτυρ ἐπὶ ῥήματι. Videntur esse C verba Imperatoris Theodosii, ex Epistola quam scripsit ad Beatum Symeonem. Hunc igitur titu- lum præfixerat Epistolæ suæ: τῷ παναγίῳ ἡ ἀείων μάρτυρι. Ubi Martyrem quidem eum appellat ob gravissimas ærumnas quibus ille corpus suum afflictabat: Acrum verò eò quod sublimis staret in columna. Certè voces illæ ἐπὶ ῥήματι, omni- no indicant id quod dixi; verba illa scilicet, aut ea quæ proxime sequuntur, esse Imperatoris Theo- dosii. Christophoronus tamen hunc locum aliter distinxit, ut ex interpretatione ejus apparet. Sic enim vertit: Et sanctissimum ac Acrum ora- ret Martyrem, uti nominatum pro ipso Deum obse- craret. Quam distinctionem equidem probare non possum.

πίπλωκε γὰρ ἐν ἔργῳ. Post has voces Nicephorus hæc addit, οὐκ οὐκ μὲν ἀλλὰ γρηγορήσεται.

εἰ μὴ ὅσοι. Christophoronus quidem & Sa- vilius hunc locum ita emendant ὅσοι μὴ χερσίν &c. Sed leviori mutatione locus corrigi potest hoc mo- do, εἰ μὴ ὅσοι &c. Nicephorus pro his verbis ha- bet, ἀλλ' ὅσοι, quod est elegantius.

Pag. 272. ἡ διαβλητὸν ὄμμα. Delenda videtur con- junctio, utpote otiosa & superflua. Ac fortasse Evagrius scripserat συνδιαβλητὸν, quemadmodum legitur apud Nicephorum.

ἔτω τὸ καθίκασον. Malim omnino scribere ἡ τὸ καθίκασον &c. Quæ emendatio prorsus necessa- ria mihi videtur, licet Nicephorus vulgatam scripturam tueatur. Certè Christophoronus ita legisse videtur ut dixi.

ὡς ἐρημ. εἰπών. Assentior Henrico Savilio, qui

A in margine sui codicis emendavit ὡς ἐρημ. εἰπών. Idem mendum supra correctum est in hoc capite, ubi agitur de Synagogis quas Antiocheni Judæis olim ademant. Atque ita diserte scriptum est in codice Telleriano.

In Capite XIV.

Μανδρίαν ἢ ὀπηχέοι καλεῖται. Rectius in Tel- leriano codice & apud Nicephorum scribitur μάν- δρα. Sic enim Evagrius ipse in superiori capite sæpius nominat. Quod autem addit Evagrius, sanctum Symeonem id vocabulum loco in quo arctioris Philosophiæ studiis sese exercuerat, indi- disse, amplius inquirendum est. Verba Evagrii sunt hæc: τῆς ἀσκήσεως ὀπηχέοι τῷ παναγίῳ συμμίωται τὴν προσήκειαν τῷ χώρῳ καταλιπόντες. Christo- phoronus quidem & Savilius emendant καταλιπόν- τας, gravi errore. Scilicet non animadverterunt, Evagrium voces interdum trajicere solere. Sic igitur construendus erat hic Evagrii locus: τῷ παναγίῳ τὴν προσήκειαν καταλιπόντες τῷ χώρῳ τῆς ἀσκήσεως. Ita certè Nicephorus hunc Evagrii locum intellexit. Sic enim habet: μανδρῶν μὲν ὡς εἴρηται τὸν χώρον καλεῖται ἢ ὀπηχέοι τῆς ἀσκήσεως, τῷ ὅσῳ τὴν κλήσιν αὐτῶν ἐπιδιδωκέντες. Id est: Mandram sicuti dictum est, Monastici exercitii ejus locum incola nominant, appellatione tali ei à sancto ipso viro imposta. Suspitari tamen quis possit, id vocabulum post Symeonis mortem ei lo- co impositum fuisse, cum plures Monachi eò con- fluxissent, & monasterium illic ædificassent. Man- dra enim monasterium significat, Metaphora sumpta à caulis ovium seu caprarum, quæ Mandræ dicuntur. Hinc Archimandritæ dicuntur Abbates monasteriorum, ut videre est in Concilio Chalcedonenis & in novellis Imperatorum. De hoc Symeonis monasterio loquitur Theodoros Lector in lib. 1. Collocetaneorum, ubi ait δανὴν ὀπηχέοι ἐκ τῆς συμμίωται μανδρῶν ἐλθὼν, τῷ εὐλόγῳ ἐπέθη τῷ ἐν ἀνάπλω. Symeon quoque Metaphra- stes in vita Danielis Scilitæ cap. 7. hujus monaste- rii mentionem facit: Et venit ad Mandram illam in qua erat sita columna R. Symeonis. Infra enim circa istam erat quoddam monasterium. In quo cum totos quatuordecim dies transegisset, volebat Symeon Daniele ad se manere. Quibus verbis indicat Metaphra- stes, Symeone adhuc superstiti monasterium illud exstructum fuisse. De quo tamen tam Theodoritus, quam Evagrius nihil dicunt. Caterum non dissimulabo Telle- rianum codicem hoc loco scriptum habere κατα- λιπόντας.

ἡ δὲ τριτάτη ἢ τὰς εἰσὶν. Christophoro- nus hunc locum ita interpretatur: Porticibus ve- rò columna adjunctæ sunt. Nec aliter Musculus, qui sic vertit: Insunt autem porticibus columna. Sed Græca vox ἀσκητοστάται aliquid amplius significare videtur. Utitur eodem verbo Eva- grius in lib. 4. cap. 31. Ubi Ecclesiam sanctæ So- phiæ describit; locus sic habet: ἐν δεξιῇ ἢ κατὰ τὸ ἐξώτερον κλίμα αὐτοῦ ἀσκητοστάται. Quem locum ita verti: In dextro autem ac sinistro latere,

ex aduerso fornicum posita sunt columna. Certè A hoc verbum omnino significat aut id quod dixi, aut iuxta ponere. Langus quidem Interpres Nicephori, hæc Evagrii verba, quæ initio retulimus, ita interpretatur: *Juxta porticus hæc ex saxo polito columna decensissime constructa sunt.*

τὸ δὲ γὰρ μέσον, ἀυλὴ. Pessime hunc locum accepit Christophorlonus. Sic enim vertit: *Verus medium templum, atrium est sub dio.* Non hoc dicit Evagrius, sed in medio harum porticum fuisse atrium sive arcem. Atria enim fere quatuor porticibus circumdari solebant, ut notavi ad libros Eusebii de vita Constantini. Fefellit Christophorlonum id quod paulò antè dixit Evagrius, templum porticibus ex quatuor lateribus circumdatum fuisse. Itaque existimavit templum illud medium fuisse inter quatuor porticus. In quo longe falsus est. Atrium enim erat in medio quatuor illarum porticum. Idque primum occurrebat intrantibus, postquam vestibulum transgressi erant. Post atrium verò templum erat, contiguum uni ex porticibus. Hanc fuisse figuram hujus templi, sequentia satis declarant. Ait enim Evagrius, nefas fuisse mulieribus in eam ædem intrare: Eas tamen miraculum illius stellæ spectasse ex porta quæ erat in vestibulo. Atrium igitur statim occurrebat post vestibulum, nec templum erat in medio. Alioqui templi ipsius parietes aspectum stellæ admissent.

κλειθεῖδω. Langus & Christophorlonus Cancellos verterunt, quod probare nullo modo possum. Nam Cancelli sunt κερκιδεῖς. Clatros itaque malim vertere. Glossæ veteres, Clatri, κλώνες, εἰ ἐν ταῖς θυρίσιν ὀβελίσκοι. Id est Regulæ seu verucula quæ sunt in fenestris. In aliis verò Glossis Clatrare exponitur κλειθεῖν. Est igitur eadem origo Latine vocis & Græcæ.

ἀποκρινόμενα. Assentior Christophorloni & Savilio, qui ἀποκρινόμενα emendarunt. Nicephorus tamen vulgatam scripturam tuetur. Addit præterea Nicephorus nonnulla quæ in Evagrionostro hodie non leguntur. Sic enim habet: ἀπερ ἀπὸς αὐταῖς δὲ ταῖς εἰσόδαις καὶ τὸ μέγαν προαύλιον ὑπαίθρον ἀποκρίνεται, καὶ χόρην δίδωσι τοῖς ἠρημένοις ἐκτός ὄραν ἀπὸ τῆς ἐσόδου, καὶ ἕω πάντων ἀπὸ τῆς ἐξόδου. Quem Nicephori locum Langus ita vertit: *Cancelli sunt: Fenestras quidam appellare consueverunt, porticibus ipsis & subdiali qua astra est aula respondentis, locumque volentibus dantes, ut ex ipso templo extra, & rursus ab exteriori templi parte in templum prospicere possint.* Quæ quidem nescio unde hauserit Nicephorus: Utrum ex Symeone Metaphraste qui vitam Symeonis Stylitæ conscripserat. Eam certè à se lectam fuisse testatur idem Nicephorus. Neque enim verisimile est hæc Nicephorum de suo addidisse. Quam autem ob causam hæc adjecta sint, deprehendisse mihi videor. Existimavit scilicet Metaphrastes, aut Nicephorus ipse, si mavis, mulieres quæ in sacram illam ædem ingredi minime sinebantur, ex fenestris illis stellam quam diximus, spectavisse. Sed longe falsus est, ut mox dicemus.

ἀγροίκων ἀπὸ τὸν κίονα χειρῶντων. Musculus vertit: *Cum universo collecto illic agrestium circa columnam saltantium populo.* Quem secutus est Christophorlonus, expuncta subdistingtione quæ apposita est post vocem κίονα. Verum hæc interpretatio ferri non potest. Neque enim soli rustici tunc erant in templo sancti Symeonis, cum hæc stella visa est ab Evagrion. Sed plurimi etiam urbani, ex quorum numero erat Evagrius. Deinde populus quem tunc congregatum illic fuisse dicit Evagrius, erat in porticu ad lavam ipsius columnæ. Rustici verò erant in atrio, circa columnam saltantes.

αὐτὸ δὲ τὰ προσώπειον. In Nicephoro legitur προσώπων; quod rectius puto. In Telleriano codice scriptum inveni προσώπειον mutato accentu.

ἡ μία τῶν θυρῶν. Pro voce θυρῶν Nicephorus restituit θυρίδων, perperam, ut supra admonui. Neque enim mulieres per fenestram spectare poterant, cum ipsæ quidem essent in vestibulo, fenestras verò sitæ essent in ipso porticum culmine, à quarum ingressu mulieres arcebantur. Merito igitur Joannes Langus Evagrium nostrum secutus, Nicephorum emendavit. Sic enim vertit: *Mulieres quoque, sed extra templum ad postes stantes miraculum hoc spectant. Janua enim una ex aduerso stellæ fulgentis locata est.*

In Capite XV.

καὶ τῆς ἐς ἐπιθωρίας. Nicephorus in lib. 14. cap. 53. ubi hæc Evagrii verba transcribit, habet τῆς ἐς ἐπὶ θωρίας. Quomodo etiam in Telleriano codice scriptum inveni. Posset etiam emendari τῆς ἐπὶ θωρίας. Hujus porro Ihsidori Pelusiotæ illustre extat elogium apud Ephremium Episcopum Antiochenum in epistola ad Zenobium Scholasticum quam referit Photius in Bibliotheca. Ubi cum Alexandrinum genere fuisse dicit, & apud Episcopos ipsos venerabilem ἀλεξαρδρείου δὲ ἄτ. ἦν τὸ γένος, καὶ τοῖς ἀρχιερεῖσι ἰδιόσημος.

παλιγγενεσίας ἀξιοθῆναι. Quantum quidem ex his & sequentibus verbis colligitur, existimasse videtur Evagrius Synesium uno eodemque tempore baptizatum & ad Episcopale munus promotum fuisse. Quod tamen falsum esse, multis argumentis convincit Petavius in notis ad Synesium pag. 2. & 3. Evagrius tamen secutus est Photius in Bibliotheca & Nicephorus in lib. 14. Quanquam Nicephorus non uno eodemque tempore utrumque Sacramentum à Synesio perceptum esse dicit; Sed cum jam ei persuasisset Theophilus, ut Baptisum Christianorum suscipere, postea conatum esse eidem persuadere, ut Episcopale munus capesseret: ἵσταται ἐπειράτο καὶ τὸ τῆς ἐπιθωρίας ἐκείνην ἀξιοθῆναι γένοςμα.

ἢ πρὸς τὸν λόγον τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Plerosque id sibi persuasisse video, Synesium tunc cum à Ptolemaidensibus electus est Episcopus, resurrectionem corporum nequaquam credidisse. Id tamen verum non esse testatur ipse Synesius in epist. 105. quam scripsit ad Evoptium fratrem, qui tum erat Alexandria. Ubi causas affert, cur Episcopatum sibi delatum suscipere non possit. Prima est, uxor à cuius consortio divelli non poterat. Altera est, corporum resurrectionem. De qua id sentiat, declarat his verbis: πῶς καθ' ἡμῶν ἀνάστασις ἰσθὲν τι καὶ ἀπόρητον ἡγήσασθαι, καὶ πολλὰ διωταῖς ἡ ἀλήθως ἐπολήσειν ἐμολογήσασθαι, id est: Decantatam illam resurrectionem sacrum quidpiam & arcannum arbitror, longèque absum à vulgi comprobatis opinionibus. Non igitur resurrectionem mortuorum negabat penitus Synesius; sed eam cum Platonis atque Origene exponebat. Cæterum Baronius ad annum Christi 410. cuncta illa quæ à Synesio dicuntur in hac epistola, tam de uxore retinenda, quam de mortuorum resurrectione, non serio dici censet, sed fictæ atque simulate, ut Episcopatum onus declinaret. Verum hanc Baronii sententiam merito improbat Petavius. Multo enim verisimilius esse dicit, Synesium hæc ad fratrem suum scripsisse, sicut tunc sentiebat. Postea verò à Theophilo aut aliis Sacerdotibus edoctum, antequam Episcopus fieret, veram de resurrectione sententiam amplectum esse. Verum hanc questionem fusè examinavit Lucas Holstenius peculiari dissertatione, quam in gratiam studiosorum, ad calcem Annotationum nostrarum edidimus. Interim monendum est Lectorem, in hujus capituli titulo & in Bibliotheca Photii errorem esse, ubi Synesius Cyrenarum Episcopus dicitur. Fuit quidem Synesius patria Cyrenæus. Sed Episcopus fuit Ptolemaidis, quæ urbs est in Cyrenaica.

Pag. 274. ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοδοσίου ἐπισημασμένην. Intellegit orationem de regno. Quæ tamen non Theodosio juniore, sed Arcadio dicta est anno Christi quadringentesimo, hoc est, decem annis antequam Synesius Episcopatum suscepisset, ut rectè observavit Dionysius Petavius in notis ad orationem illam Synesii.

In Caput XVI.

Ὁ ἱωάννης ῥητορεὶ. Hujus Joannis Rhetoris Historiam sæpius laudat Evagrius in sequentibus libris. Verbi gratia in cap. 12. libri secundi, & in cap. 10. ac vicefimo octavo libri tertii, & in cap. 6. libri 4. Longe autem diversus est ab illo Joannes, cujus mentionem facit Evagrius in cap. ultimo libri quinti. Hic enim Historiam rerum gestarum scripserat ab extremis temporibus Justiniani usque ad Principatum Mauricii, ut ibidem testatur Evagrius. Prior autem ille Joannes, res Theodosii Junioris & Leonis ac Zenonis Principatu gestas exposuerat, ut colligitur ex his quæ ex Joanne illo desumpsit Evagrius. Et in ruina Antiochiæ quæ contigit anno Justiniani senioris nono,

A Historiam suam clauserat, ut scribit Evagrius. Præterea Joannes ille quem posteriore loco nominavi, patriâ fuit Epiphaniensis. Evagrius enim in cap. citato lib. 5. cum civem suum & cognatum appellat. Fuit autem Evagrius domo Epiphaniensis, ut in prolegomenis ostendimus. Joannes vero ille Rhetor, cujus hoc loco meminit Evagrius, si conicere licet, videtur mihi fuisse Antiochenus. Etenim quæcunque ex illo citat Evagrius noster, ad Antiochenam urbem pertinent. Hæc ideo scripsi annotavi, ut errorem Joannis Vossii emendarem, qui in Commentario suo de Historicis Græcis, hos duos Joannes inter se confundit.

ἐν τῇ κατὰ μὲν κοινῆ. Obscuritas & prava distinctio hujus loci, primo Nicephorum, ac deinde Christophoronum in errorem induxit. Obscuritas autem ex eo nata est, quod Evagrius noster more suo, nimis multa in unam eandemque periodum inclusit, quæ in plures periodos erant dividenda. Deinde post vocem κοινῆ ponenda est distinctio, quod non viderunt Nicephorus & Christophorus. Putavit igitur Nicephorus, Ignatii reliquias Theodosii Junioris temporibus Romæ Constantinopolim perlatas fuisse, & jussu ejusdem Imperatoris Antiochiam deportatas, illic in cæmeterio esse depositas. Quod est falsissimum. Diu enim ante Theodosii Junioris principatum, reliquias Ignatii Martyris depositæ erant in cæmeterio urbis Antiochiæ, ut disertè testatur Hieronymus in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, ubi de Ignatio hæc habet: Reliquia corporis ejus Antiochia jacent extra portam Daphniticam in cæmeterio. Non igitur Romæ Constantinopolim, ac deinde Antiochiam, reliquias Ignatii transtulit Theodosius Junior, sed ex cæmeterio quod erat extra portas urbis Antiochiæ, eas in urbem deportavit. Ita certè hunc Evagrii locum intellexit Musculus, ut ex interpretatione ejus apparet. Sic enim vertit: Tunc & divinus Ignatius, posteaquam sicuti voluerat, bestiarum ventres sepulchra loco in amphitheatro Romano consecutus, & ossa illius quæ tanquam robustiora relicta fuerant à bestiis, Antiochiam deportata, & in cæmeterio condita essent, multo post tempore per Theodosium transferuntur, &c. Videtur autem Musculus expunxisse articulum ἀ, ut totus locus construeretur hoc modo: ἐπεὶ δὲ τὰ φῶς ἰσχυρῶς ἀπικρομένη &c. Quod equidem valde probo.

τὸν Θεοφόρον. Cognomentum hoc videtur fuisse beati Ignatii. Idque ex eo colligitur, quod omnibus ejus epistolis hunc titulum præfixum legimus. ἰσχυρῶς ἐξ Θεοφόρου. Ignatius qui & Theophorus. In Martyrio beati Ignatii quod edidit Joannes Usserius Armacanus, ipse Ignatius sese Theophorum appellat coram Imperatore Trajano. Et interrogatus, qui esset Theophorus, respondet: Is qui Christum gestat in pectore.

τοῦ γένους. Gentiles singulis civitatibus suos gentios tribuebant, eisque templa extruebant, quæ Græcè τοῦ γένους vel τοῦ γένους dicebantur, ut nota-

tavi ad librum nonum Historiæ Ecclesiasticæ Eusebii. Templum Genii publici urbis Antiochiæ memorat Ammianus Marcellinus in lib. 23. pag. 238. quod Julianus in Misopogone τὸ τῆς τύχης ἱερὸν appellat.

ἐκείθεν ἔρθεα. In optimo codice Florentino scriptum est ἐκείθεν quod magis placet. Quamquam alterutra vox videtur superflua. Utrumque enim vocabulum idem significat. Quamobrem Christophorfonus utrumque adverbium in versione sua exposuit hoc modo: *Ista propterea in eo loco facta fuerunt, quod Deus sacras Sanctorum suorum memorias ibi colit honorarique voluit.* Ego vero ἐκείθεν aliquid amplius significare existimo. Abhinc scilicet, quasi ἐκείθεν ἔρθεα diceret. Certè Hefychius ἐκείθεν αὐτόθεν exponit & ἐκ τῆς. Sensus igitur est Deum velle, ut Sanctorum Reliquiæ jam ab hoc sæculo honorentur. Certè Evagrius hæc adverbia ἐκείθεν ἔρθεα simul jungere solet, ut in libro II. cap. v. sub finem.

πύλας κασάλιον. Castalium fontem intelligit. De quo Ammianus Marcellinus, Gregorius Nazianzenus, alique multa scripserunt. Verba Gregorii ex secunda invectione in Julianum, hæc sunt: πάλιν ἡ κασάλια σπέρηται καὶ σιγῆ καὶ ὕδωρ ἔστιν ἡ μαρτυροῦμεν, ἀλλὰ γρηγοῦμεν πάλιν ἀνδρείας ἀφ᾽ ὧν ὁ ἀπέθανε πάλιν ἡ δάφνη φυτάν, &c. Ad quæ Gregorii verba, vide si placet, ea quæ notat Scholiastes Nonnus cap. 14. Hæc non monerem, nisi animadvertissem utrumque Interpretem id non vidisse.

In Caput XVII.

Pag. 275. Τέρονε σειςμάε. Hic terræ motus contigit anno Christi 447. Ardabure & Callepio Coll. ut scribit Marcellinus in Chronico & Auctor Chronici Alexandrini. Verba Marcellini hæc sunt: *Ingeniti terra motu per loca varia imminente, plurimi urbis Augustæ muri recentis adhuc reedificatione constructi, cum quinquaginta septem turribus corruerunt.* Quæ verba idcirco hic apposui, ut ostenderem verba Evagrii malè intellecta esse ab Interpretibus, qui ἀνα πύλας βασιλίδας verterunt in palatio, cum vertere debuissent in urbe Regia. Sic autem Constantinopolim nominare solet Evagrius.

σὺ τοῖς σοῖσι βίβλαις. Leges Grammaticæ jubent ut scribamus σὺ ταῖς σοῖαν βίβλαις. Certè in codice Telleriano legitur σὺ ταῖς. Paulò ante ubi legitur διαγνώαι πύλας, idem codex scriptum habet διαγνώαι.

In Caput XVIII.

Κατὰ πύλας ἀντιοχείας ἄρχοντες. Id est, ut essent Consulares Syria. Consularis enim Syria regebat urbem Antiochiam & reliquas urbes Syriæ Cœles. Caye porro intelligas, hos tres viros, Memnonium scilicet, Zoilum, ac Callistum simul missos esse à Theodosio, ut Antiochenæ jurisdictioni

præessent. Neque enim hic mos erat Romanorum. Singulos igitur variis temporibus subinde missos à Theodosio intelligere debemus. Scendum præterea est, moris fuisse ut Consulares Syria, ad conciliandam sibi Antiochenis gratiam, ali- quod opus publicum conderent. Docet id Libanius in Antiochico pag. 370. his verbis: *ὡς δὲ θεομασὸν εἰ τοῖς ἄλλοις κρατύσῃ τῶν ἀποφάσε ἀσκήσει μὲν ἄλλων καὶ τὰ αὐτῆς νεύσει, τὴν ἀρχὴν ἰόντας ἐρασαὶ ἰουτὴ καὶ δίσπνοι. ὡς ἰεῖσιν καὶ προσέμιον τῆς διοικήσεως, καὶ μέγα καὶ τιμωταία, τὸ ἐποθεῖναι τῇ πόλει.* Id est: *Non itaque mirandum, si urbs quæ aliis quidem in rebus reliquas vincit, in studio verò atque exercitatione sapientie, non aliorum solum, verum etiam sua ipsius decora superat, Rectores Provincia in sui amorem rapit.* Quorum

ἑκάστη & initium administrationis & medium & exitus hic est, adiciere aliquid civitati. Idem Libanius paulo ante in eadem pagina, tria fuisse dicit tribunalia in urbe Antiochia, ac totidem Advocatorum scholas, pro numero scilicet tribunalium. Primum tribunal fuisse videtur Præfecti Prætorio Orientis, cujus sedes erat Antiochiæ. Secundum tribunal fuit Comitatus Orientis. Tertia fuit jurisdictionis Consularis Syriæ Cœles. Verba Libani sunt hæc: *ἀνὸς γὰρ τῆς ἐν τοῖς πολιτευομένοις παιδείας, ὅσας χορῆ βατέρων, ἰσθέρημοι τοῖς δικαστηρίοις ἀγνοῦσι.* Quæ sic vertenda sunt: *Nam præter eruditionem quæ est in Decurionibus, tres advocatorum scholæ illis congregantur, totidem numero quot sunt scholæ.*

πύλας κασάλιον. Scribendum puto τῇ πύλῃ ἡμετέρῃ θρησκευτικῆ διασπέρτες. Id enim pollutant leges Grammaticæ.

τῆς τῆς πύλας βασιλίδας. Sic ediderunt Genevenses Typographi ex libro Christophorsoni. Savilius quoque in suo codice qui penes me est, expuncta voce βασιλίδας ejus loco substituit hæc verba τῆς πύλας βασιλίδας. Atque ita legisse Christophorsonum, ex versione ejus apparet. Sic enim vertit: *Qui ad Australe latus tellis Palatii, quod Rufini nomen obtinet, spectat.* Sed cum hæc verba nec in Regio codice, nec in optimo exemplari Florentino & Telleriano legantur, merito expungenda esse existimavi.

τῶν στρατηγῶν τὰ καταγνώγια. Mansionem Ducum interpretatur Musculus. Nec aliter Christophorfonus, qui sic vertit: *E regione fori, in quo palcherrima domus est, quam Præfecti Præsidiorum incolere solent.* Ego vero στρατηγῶν hoc loco intelligendos esse arbitror, non Duces aut Magistros militum, sed Magistratus seu Duumviros qui Græce στρατηγῶν dicebantur, ut jam pridem observavi, tum in Annotationibus ad Ammianum Marcellinum, tum ad Eusebium. Cur autem ita potius hanc vocem hic accipiendam esse existimem, causa hæc est, quod ædes illa fuisse dicitur in foro, è regione Basilicæ in qua jus reddebatur. Hujusmodi porro domicilium melius convenire videtur magistratui municipali, quam Reçtori militiæ. Ædes porro ista στρατηγῶν Græce dicebantur. Tale fuit strategium Constantinopoli, ut notavi ad librum primum Socratis. Quamquam Auctor Chronici Alexandrini in gestis Imperatoris Severi, aliam assert rationem hujus vocabuli. Sed nunc re attentius examinata, στρατηγῶν hic intelligo Magi-

Magistros militum per Orientem, qui pratorium habebant insigne in foro urbis Antiochia. Hujus Pratorii mentionem facit Theophl. in Chronico pag. 147. ἀνάθεμα γὰρ τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου τῆς ἀγίας Σιφάνης, καὶ ἰωὴν τῆς πραίτης ἐφθασεν.

A testate factus est Episcopus Cotyæ urbis Phrygiæ, seu potius Smyrnæ, ut tradit Auctor Chronici Alexandrini & Theophanes. Vixit autem usque ad tempora Leonis Augusti, ut testatur Suidas.

In Caput XIX.

Πεζικῶν τε καὶ νήσῃ πρατῶν. Si leges Grammaticæ sequi volumus, scribendum erit νήσῃ. Sed quoniam νήσῃται πρατῶν in plurali non dicitur, malim equidem scribere πεζικῶν τε καὶ νήσῃ πρατῶν; ut legitur in Manuscripto codice Telleriano. Certè in optimo codice Florentino disertè scriptum est πεζικῶν. Paulò post scribendum est διήρησε, non ut vulgo editum est διήρησε.

κλαυδιανὸν καὶ κύρον τὸς πιντῆς. Hic est Claudianus cujus hodie præclara exstant carmina. Verum hoc loco duplex occurrit difficultas; Quomodo Poeta Latinus hic commemoratur ab Evagrìo, & cur ab eodem Evagrìo confertur in tempora Theodosii junioris, cum Claudianus cujus carmina nunc habemus, Arcadio & Honorio regnantibus floruerit, ut docent ejus scripta. Quod ad primam quæstionem attinet, facilis est responsio, Claudianus enim non Latina solum, verum etiam Græca scripsit Poemata. Unde in veteri epigrammate, quod in basi ejus statuae erat inscriptum, Virgiliū simul & Homeri animam in se transfusam habuisse dicitur. Latinum quidem carmen primitim scribere aggressus est anno Christi 395. quo Consules fuerunt Olybrius & Probinus. De quorum Consulatu elegans carmen conscripsit, quod etiam nunc extat. Hic conatus cum feliciter successisset Claudiano, animos ei addidit ad Latina deinceps carmina conscribenda; cum antea Græcos duntaxat versus edidisset, ut ipse testatur in Elegia ad Probinum, his verbis.

Romanos bibimus primum te Consule fontes, Et Latine cessit Graja Thalia togæ. Incipiensque tuis a fascibus omnia cepi, Fataque debebo posteriora tibi.

Fuit certe Claudianus natione Græcus, ortus ex urbe Alexandria, ut docet Suidas in voce κλαυδιανός. Idem quoque testatur Claudianus ipse in carmine ad Hadrianum Præfectum Pratorio, qui & ipse Alexandrinus fuit. Nam de Alexandro Macedone ita scribit:

Conditor hic patriæ. Sic hostibus ille pepercit, Et in fine ejusdem carminis hæc habet: De viis in miseris cognata potentia civis. Audiat hæc commune solum, longeque carinis Nota Pharos, &c.

Κύρον. Cyrus Poeta fuit natione Ægyptius, ortus ex oppido Panopoli. Qui cum ob Poeticæ artis facultatem gratus esset in primis Eudociæ Augustæ, conjugii Theodosii Junioris; erat enim hæc mulier φιλοπῆς, id est, carminum studiosissima, promotus est ab Imperatore Theodosio Præfectus Pratorio & urbi. Fuit etiam Ex-Consul & Patricius, ut scribit Suidas. Postea vero cum Eudocia Regina ob quasdam occultas causas relicto Palatio Hierosolymam urbem petisset, Cyrus adempta po-

In Caput XX.

Ἡ χηλοῖς ὕστερον. Addenda videtur particula hoc modo, ἢ διὰ χηλοῖς, &c. Nisi enim hanc particulam addideris, hæc de Eudocia Eudociæ filia intelligentur, de qua proxime locutus est Evagrìus. Verum adjectio particula ἢ non jam de Eudocia; sed de Eudocia matre feronem in iusticiam designat.

ἐν ταῦθα γινεται. Pessime Mulculus & Christophorus hunc locum intellexerunt. Putarunt enim per vocem ἐν ταῦθα significari urbem Hierosolymam, cum intelligatur urbs Antiochia. Etenim Evagrìus Historiam suam scripsit Antiochiæ, qua in urbe fortunarum suarum domicilium fixerat, ut in Prolegomenis ostendimus. Sed & Nicephorus in eundem errorem prolapsus est. Nam in cap. I. libri xiv. ubi hunc Evagrìi locum describit, vocem ἐν ταῦθα de urbe Hierosolymitana intelligit. Atqui ex sequentibus Evagrìi verbis facile erat animadvertere, hæc de urbe Hierosolymitana dici non potuisse. Neque enim Hierosolyma Græcorum fuit colonia, sed potius Judæorum, & postea Romanorum. Nec Ulpianus, Libanius & reliqui ab Evagrìo laudati Scriptores, de Hierosolyma urbe scripserunt. Nec Eudocia Augusta quæ domo erat Atheniensis, cives Hierosolymitanos compellare potuit hoc versu:

Ἰμπερῆς ἡμεῖς καὶ ἀμαρτῆς ἕχομεν εἶναι. Certè Auctor Chronici Alexandrini ait, Eudociam ex aureo curru verba fecisse ad Antiochenos.

ἐστῶν. Locus Strabonis quem indicat Evagrìus, extat in lib. decimo sexto pag. 750. editionis Parisiensis.

περὶ ἀνδρῶν τῶ ποιητῆ. Duo fuere Pisandri Poetæ. Alter Rhodius, qui Heracleam carmen duobus libris scripsit, quod est de Herculis rebus gestis. Hunc quidam Hesiodo antiquiorem faciunt. Alii vero in Olympiadem tricesimam tertiam eum conferunt, ut scribit Suidas. Alter fuit Pisander Lycæonius, ortus Larandis oppido Lycæoniæ, Nestoris Poetæ filius. Suidas cum floruisse scribit, regnante Alexandro Mammeæ filio. Hic libros sex ἡρωϊκῶν θεογονιῶν heroico carmine conscripsit, varia omnis generis Historiarum refertos, ut testatur Suidas. Ejusdem operis meminit etiam Zosimus in lib. 5. ubi de Hemonæ urbis conditu loquitur: ὡς ἔπειτα τὸς ἰστορεῖ περὶ ἀνδρῶν, ἃ τῆς ἡρωϊκῶν θεογονιῶν ἐπιγραφή πάλιν, ὡς εἶπεν, ἰστορεῖαν ἀειλαβῶν, quæ Zosimi verba ita vertit Leunclavius: Sicuti Pisander Poeta memoria prodidit, qui heroicarum divinarumque nuptiarum titulo totam hanc propemodum historiam complexus est. Non est hic sensus Zosimi verborum. Ait enim Zosimus, Pisandrum Poetam in carmine illo de heroum ac dearum nuptiis, universam propemodum Historiam complexum fuisse. Idem etiam testatur Suidas cum

cum ait de Pisandro. *Ἐξαίρετον ἱστορίαν ποικίλων δὲ ἰσχυρῶν καὶ ἐπιχρῶσαι πρῶτον Στοιχαμίαν ἐν βιβλίῳ ἰβ'. In hoc igitur opere Pisander de Triptolemo Argivo deque Io scripserat, qui primi Antiochiam urbem Syriae condiderunt. Porro id opus sexdecim libris comprehensum fuisse videtur, non autem sex, ut perperam legitur apud Suidam. Nam Stephanus in libro de urbibus, decimum & quartumdecimum Pisandri librum citat.*

Ἐπιφανῆ. Hic est Ulpianus Antiochenus Sophista, qui primum quidem Emese, postea vero Antiochia Rhetoricam docuit principatu Constantini, ut testatur Suidas. Eiusdem meminit Eunapius in vita Proceresi Sophistae. Hic igitur inter reliquas Orationes, quas ab illo scriptas fuisse refert Suidas, peculiarem orationem in laudem patriae suae conscripserat, in qua de colonius vario tempore in eam deductis loquebatur.

Λιβανίου. Libanius Antiochenus Sophista scripsit orationem, quae *ἀντιοχειακῆς* inscribitur, quae etiamnum exstat in secundo ejus operum Tomo edita. Nec dubium est, quin Evagrius hoc loco eam orationem designet. Porro Libanius in supradicta oratione cunctas Graecorum colonias quae Antiochiam variis temporibus deductae sunt, accuratè recenset. In his etiam Athenienses commemorat, quos Seleucus, eversa urbe Antigoniam, traduxit Antiochiam.

Ἰουλιανῶ. Quis sit hic Julianus Sophista, nondum comperi. Fuit quidam Julianus Cappadox, omnium sui temporis Sophistarum, qui Athenis Rhetoricam docebant, facile princeps. De quo multa refert Eunapius in libro de vitis Sophistarum. Eum Suidas floruisse scribit Constantini Magni temporibus. Sed quod eundem Callinici Sophistae temporibus aequalem fuisse dicit, in eo secum ipse pugnat, cum Callinicus Sophista Philippi & Gallieni principatu vixerit. Duos igitur Julianos Athenis Sophistas fuisse crediderim. Quorum prior iisdem temporibus vixit quibus Callinicus Sophista. Alter vero principatu Constantini Magni.

πρὸς ἀλάτιον ἢ λυτῶ. Hujus lavacri meminit Ammianus Marcellinus in lib. 31. Haud procul ab initio, ita scribens: *Vocesque praconum audiebantur assidue, mandantium congeri ligna ad Valentini lavacri succensionem, studio ipsius Principis conditi.*

In Caput XXI.

Διαφικνῆται. Nicephorus in lib. 14. cap. 50. legit *δὲ ἀφικνῆται*. Sic enim habet: *καὶ δὲ ἡ λέξις ἔχει τὸν αὐτὸν ὅτι τὸ ἐπιχρῶσαι ἀφικνῆσαι.* Quam scripturam secutus est Christophorus, ut ex versione ejus apparet. Ita enim vertit hunc locum: *Eudocia vero Constantinopoli Hierosolymam bis profecta est.* Atque ita in Telleriano codice serie scriptum inveni. Prior quidem Eudociae profectio ad urbem Hierosolymam, contigit

A Theodosio xvi. & Fausto Consulibus anno Christi 438. ut ex Socrate & ex Marcellini Chronico rectè observavit Baronius. Sequente autem anno, Hierosolymis Constantinopolim reversa est, B. Stephani reliquias secum deferens, ut tradidit Marcellinus in Chronico. Secunda vero ejus Hierosolymitana profectio, quo anno acciderit, non convenit inter Scriptores. Baronius quidem principatu Marciani Augusti eam consignat. Ego vero diu ante Imperium Marciani, superstitè adhuc Theodosio, secundam hanc peregrinationem ab Eudocia Augusta susceptam esse contendo. Nam Marcellinus in Chronico Theodosio Aug. xviii. & Albino Coss. qui fuit annus Christi 444. ita scribit: *Severum Presbyterum & Joannem Diaconum Eudocia Regina apud Eliam urbem ministrantes, missus ab Imperatore Theodosio Saturninus Comes domesticorum occidit. Eudocia nescio quo excita dolore, Saturninum protinus obruncavit; statimque mariti Imp. nuntii regis spoliata ministris, apud Eliam civitatem moritura remansit.* Idem confirmat Auctor Chronici Alexandrini. Iisdem enim Consulibus Paulinum Magistrum Officiorum jussum Theodosii necatum esse scribit: Atque idcirco Eudociam dolore affectam, quippe quae Paulinum suam causam interfectum fuisse sciret; petiisse à Theodosio ut Hierosolyma proficiscendi facultas ipsi concederetur. Marcellinus tamen in Chronico Paulini eadem refert anno Christi 440. Valentiniano v. & Anatolio Coss. Proinde si ob Paulini eadem Eudocia iterum profecta est Hierosolyma, juxta Marcellini sententiam, id contigit anno Christi 440. Porro de Saturnino Comite, quem Eudocia Aug. Hierosolymae occidi praecipit, locus extat in Historia Prisci Rhetoris pag. 54. quem hic apponam: *καὶ ὅτι τὸ ἐπίκουσε βασιλεὺς, καὶ σατορλίον ἀφικνῆσαι καὶ ἡμεῖς κοσμομήτην, θυγατέρα εἰργκεῖν εἰσέν. τὸ δὲ σατορλίον ἀθρήκει ὀθλωαῖς ἢ καὶ ἐνδούλα. ἀμνηστὴν γὰρ ἐκαλεῖτο τοῖς ὀνόμασιν.*

B *καὶ τὰς καλεῖται λαύρα.* Laura differt à Cenobio, eo quod Laura quidem constat multis cellis longe à se invicem disjunctis. Cenobium verò uno clauditur muro. Et in Laura quidem degabant Anachoretæ: In Cenobio autem Monachi simul vivebant. Docet id Cyrillus Scythopolitanus in vita Euthymii, his verbis: *Τὸ αὐτὸν ἐροῦναι τὸν λαύρα, καὶ τὸν ἐνδούλα, ἀμνηστὴν γὰρ ἐκαλεῖτο τοῖς ὀνόμασιν.*

C *καὶ τὰς καλεῖται λαύρα.* Laura differt à Cenobio, eo quod Laura quidem constat multis cellis longe à se invicem disjunctis. Cenobium verò uno clauditur muro. Et in Laura quidem degabant Anachoretæ: In Cenobio autem Monachi simul vivebant. Docet id Cyrillus Scythopolitanus in vita Euthymii, his verbis: *Τὸ αὐτὸν ἐροῦναι τὸν λαύρα, καὶ τὸν ἐνδούλα, ἀμνηστὴν γὰρ ἐκαλεῖτο τοῖς ὀνόμασιν.*

D *καὶ τὰς καλεῖται λαύρα.* Laura differt à Cenobio, eo quod Laura quidem constat multis cellis longe à se invicem disjunctis. Cenobium verò uno clauditur muro. Et in Laura quidem degabant Anachoretæ: In Cenobio autem Monachi simul vivebant. Docet id Cyrillus Scythopolitanus in vita Euthymii, his verbis: *Τὸ αὐτὸν ἐροῦναι τὸν λαύρα, καὶ τὸν ἐνδούλα, ἀμνηστὴν γὰρ ἐκαλεῖτο τοῖς ὀνόμασιν.*

αὐτὴν ἐπὶ τὴν λέξιν ὄρα. Assentior Christophoro qui ὄρα τὴν λέξιν legit, quemadmodum etiam legitur apud Nicephorum in cap. 50. lib. 14. Sed &

& verbum δεῖν his deeat, quod nos ex MS. codice Florentino supplevimus. In Telleriano autem codice scriptum invenit δει γλυ.

ταῖς καλυμίαις ὑπερδίσμας. Pessimè hunc locum interpretati sunt Musculus & Christophorus. Nicephorus vero optimè exposuit hoc modo: ἔτοι ὃ πολλοὶ καὶ ἄλλοι καὶ ἄλλοι ὑπερδίσμασι τῶν ἡμερῶν εἰσὶ ὃ δὲ καὶ περιπέσαι καὶ ἄλλοι διατιθέσθαι ἀρτυροῖ. Id est: *Li sapius invidium & triduum jejunium proferunt. Sunt qui diebus quinque & longius, cibum non attingunt.* Dionysius quoque Petavius in cap. 5. miscellanearum exercitationum adversus Salmasium, hunc Evagrii nostri locum rectè exponit de superpositione, quod exquisitissimum fuit genus jejunii apud Christianos. Sed quod ὑπερδίσμας scribendum esse suspicatur pro ὑπερδίσμας, in hoc ei assentiri non possum, cum hæc emendatio à vulgata scripturæ vestigiis longius recedat. Equidem ὑπερδίσμας hoc loco malle scribere. Subaudire autem oportet ἡμέρας, vel ἡμέρας. Latini superpositionem dixerunt pro jejunio, ut videre est in Concilio Eliberitano & in Canonibus Pœnitentialibus. Vide si placet quæ notavi ad librum v. Hist. Ecclesiasticæ Eusebii. In optimo codice Telleriano ὑπερδίσμας scriptum invenit, prout conjeceram.

βοσκὸς καλῶσι. Sozomenus in lib. 6. cap. 33. Monachos quosdam Mesopotamiæ ita dictos esse scribit, eo quod primi hoc strictioris abstinentiæ genus excogitassent.

τὸ λαθεῖν ἑαυτὸς ποιεῖσθαι. Rectius in MS. codice Florentino legitur ποιεῖσθαι. Sed præterea corrigendum videtur ἑαυτοῖς.

Page 279. τὸ ὑπαθεῖς ἑταετύχων. Hunc locum ex MS. codice Florentino restitui. Sed pro ὑπαθεῖς, omnino scribendum est ἄπαθεῖς, ut habet Nicephorus & codex Teller. Et paulo post pro ἑταετύχων, procul dubio corrigendum est ἄπαθεῖς ex eodem Nicephoro.

ἔτι τοῦ ἄπαθεῖς ἰδίου. Addenda videtur particula hoc modo ἔτι τοῦ ἄπαθεῖς ἰδίου φιλοσοφῶσι. Sic enim oratio rectè connectitur cum superioribus.

καὶ ἄλλοι καπύλαι ἢ παλιγκάπυλοι. Hunc locum ita vertit Christophorus: *Adeo etiam sine delectatione cibum capiunt, inque ea re tam austeram exercent disciplinam, ut sive ad cauponam, sive ad lupanar eos divertere cogat necessitas, nec lo-*

A cum refugiant, &c. Secutus est sine dubio Christophorus expositionem Nicephori, qui hæc Evagrii verba ita reddidit, καὶ ἐν καπύλαις ἢ μακροπύλαις εἰ τῷτο δέησι δρῶν, &c. Ego verò ex optimo codice Florentino hunc locum ita restitui, καὶ ἄλλοι καπύλαι ἢ παλιγκάπυλοι δέησι, &c. Quid sint παλιγκάπυλοι, & quid distent à καπύλαις, cunctis notum esse existimo. Quantum καπύλαι distat à mercatore, tantum à καπύλω distat παλιγκάπυλοι. Glossæ veteres παλιγκάπυλοι Latine dardanarium reddunt.

δοκεῖ δὲ οὖσι. Non displicet conjectura doctorum virorum, qui δοκεῖ δὲ οὖσι emendarunt. Quam lectionem secutus est Christophorus, ut ex versione ejus apparet. Nicephorus tamen vulgatam scripturam retinuit.

ἐκάτερον συμπλίκεται βίῳ. Joannes Langus de præsentī & futura vita hæc verba exponit. Sic enim Nicephori sui locum interpretatus est: *Vitam utramque illi, presentem videlicet & futuram, ita complicant & conjungunt, ut carne, &c.* Ego vero per utramque vivendi rationem, sæcularem & monasticam hic intelligi existimo. Idque sequentia Evagrii verba manifestè confirmant. Sequitur enim ταῖς ἄλλαις ὁμοίως τῇ ποτὶ τὴν βίωσιν διεκτιθέσθαι.

ἴσα μὴ τ' ἀναγκάσιον δεῖσθαι. Rectius apud Nicephorum legitur hoc modo, πολλὰ ἴσα μὴ τ' ἀναγκάσιον δεῖσθαι εἶναι καὶ τὸ πρὸς ἑαυτοῖς δεῖσθαι. Quæ sic vertit Joannes Langus: *Idem vero in priorè vita degentes, præterquam quoad rebus necessariis non indigent, & loco nullo circumscribantur.*

ἰπαιῶσι ἀσπίς τι σύμφοροι. Scribendum videtur σὺνφοροι. Hæc enim duo vocabula frequenter inter se confundi in MSS. exemplaribus deprehendi.

ποσὸν ἐς τὸ πρὸς δέησιν. Non dubito quin scribendum sit πόσων.

τοῖς τ' ἄλλαις θελήμασιν. Hujus loci emendatio debetur codici Florentino, in quo disertè scribitur τοῖς τ' ἄλλαις θελήμασιν. Savilius quidem in suo codice hunc locum lineola subnotaverat, mendium scilicet hic subesse significans. Sed qua ratione locus emendandus esset, non viderat. Sed & Nicephorus vulgatam scripturam retinuit.

πρὸς τὸν ποθόμενον. Magis placet Telleriani codicis scriptura, quæ est τὸ ποθόμενον, id enim mihi videtur elegantius.